

Postryttaren

POSTMUSEI VÄNNER

Medlemskap i Föreningen Postmusei Vänner erhålls genom att betala in medlemsavgiften på 250 kr (350 kr för familj) till föreningens plusgirokonto 1293-0.

Medlemmar erhåller bland annat årsboken *Postryttaren* och museets programblad samt har fri entré till museet och vänpriser på varor i museets butik.

Korrespondens till föreningen kan ställas till ordföranden:

Gustaf Ankarcrona
Gustav III:s Boulevard 29
SE - 169 73 SOLNA
gustaf.ankarcrona@ownit.nu

POSTMUSEUM

BESÖKSADRESS
Lilla Nygatan 6
T-banan Gamla Stan

POSTADRESS
Box 2002
SE-103 11 STOCKHOLM

INTERNET
www.postmuseum.se

Postryttaren

Årsbok för Postmusei Vänner 2016

Årgång 66

REDAKTIONSKOMMITTÉ

OMSLAGSBILD

Postryttaren

Jan Billgren
Erik Hamberg
Lars Liwendahl
Anders Pleijel

REDAKTÖR
Erik Hamberg

Svenska Flaggans Dags första brevmärke
utgavs år 1916, formgivet av konstnären
Gustaf Ankarcrona (1869-1933).

Postryttaren 2016

© Postmusei Vänner samt författarna

Brödtexten är typograferad med Garamond.

Repro och tryck av
Fyris-Tryck AB

Inlagan är tryckt på 130 g Tom & Otto Silk
och skyddsomslaget på 135 g Geltex.

Bokbinderiarbetet är utfört av
Förlagshuset Nordens Grafiska AB.

Formgivning av Anders Pleijel.
ISSN 0586 - 6758

Innehåll

Förord	7
GUSTAF ANKARCROMA & ERIK HAMBERG	
Bjärehalvöns postala historia.....	9
JAN BILLGREN	
Frimärken och stämplat med Rotarymotiv.....	27
JAN BILLGREN	
Söderhavsdrommar — filateli från Tokelau.....	43
CHRISTER BRUNSTRÖM	
Den svenska postens första tid i Estland och Livland	55
PER GUSTAVSSON	
Anna Palm som vykortskonstnär.....	71
GÖRAN HEIJTZ	
Liggande Lejon typ 1— essayer , provtryck, plåtar och grundtyper.....	95
MATS INGERS	
Svenska flaggans dag 100 år	107
ARNE KARLSSON	
Föreningen Postmusei Vänner 2015	141

Förord

Härmed föreligger den sextiosjätte årgången av *Postryttaren*, Postmusei Vänner årsbok. Alltsedan föreningens bildande för 90 år sedan vill Postmusei Vänner på olika sätt slå vakt om Postmuseums samlingar och verka för att dessa visas för allmänheten, bevaras inför framtiden och därigenom gagna forskningen om svensk filateli och posthistoria. Genom årsboken får föreningens medlemmar ta del av artiklar som handlar om filateli och posthistoria ur olika synvinklar.

Årets utgåva av *Postryttaren* innehåller sju bidrag av sex författare. I den inledande artikeln skildrar Jan Billgren den postala historien på Bjärehalvön alltsedan den danska tiden, med uppgifter om postvägar, postanstalter, poststämplat och postmästare. Vi får även information om hur postdistributionen fungerade ända fram till det senaste sekelskiftet.

I sin andra artikel behandlar Billgren ett helt annat ämne, nämligen den världsomspännande föreningen Rotary och dess verksamhet. Artikeln illustreras med frimärken från hela världen med motiv från rotarysfären och poststämplat från organisationens olika arrangemang.

Årsbokens tredje bidrag har Christer Brunström som författare och behandlar den fjärran belägna ögruppen Tokelau och dess frimärken – ett område som kom att fascinerar Brunström redan i mycket unga år. Vi får även följa den posthistoriska utvecklingen på öarna.

I den fjärde artikeln berättar Per Gustavsson om den svenska Postens etablering, utveckling och första tid i Estland och Livland

under 1600-talet. Bland annat får vi följa de tidiga postvägarnas sträckning och får information om hur snabbt posten kunde framföras, även utan insats av postbönder.

Anna Palm var en av sin tids främsta vykortskonstnärer i Sverige. Hennes verksamhet och motivval skildras av Göran Heijtz i årsbokens femte artikel, som även förtecknar hennes produktion av vykort, såväl i Sverige som utomlands. Artikeln innehåller också en beskrivning av vykortens genombrott i Sverige och de förlag som marknadsförde dem.

Det sjätte bidraget är författat av Mats Ingers och behandlar tillkomsten av frimärket 3 öre Liggande Lejon, som i första hand framställdes för frankering av lokalportobrev. Vi får studera olika frimärksförslag och ta del av de tillverkningsproblem som uppstod. Dessutom analyseras de typfel som existerar.

I den avslutande artikeln berättar Arne Karlsson om framväxten av Svenska Flag-gans Dags brevmärken. I detta bidrag berättas även om motivvalen och vilka konstnärer som engagerats under årens lopp. Karlsson har även gjort en fullständig katalogisering av dessa märken.

Årsboken avslutas med en redogörelse för verksamheten i Postmusei Vänner under 2015.

Gustaf Ankarcrona
ordförande

Erik Hamberg
redaktör

